

Zöldkönyvtári iránytű

a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár ajánlása a KSZR-es településeknek

Napjainkra a könyvtárak környezetvédelemmel kapcsolatos társadalmi szerepvállalása világszerte általánossá vált. Kulturális intézményként hozzájárulnak a környezeti neveléshez, információszolgáltatásuk segítségével segítik a tudás átadását, közösségi térként közösségépítő és szemléletformáló szerepet töltenek be. Ma már nem kihívás, sokkal inkább elvárás, hogy vármegyei hatókörű városi könyvtárként csatlakozzunk ehhez, és erőforrásaink egy részét az környezettudatosság erősítésének szolgálatába állítsuk.

A könyvtárak alapfeladatuk révén jelentős mértékben hozzájárulnak a fenntarthatósághoz, hiszen állományuk gyarapításával és elérhetővé tételével lehetővé teszik a tudás megosztását anélkül, hogy minden embernek saját példányt kellene beszereznie az egyes dokumentumokból. Bár a kölcsönzés mint szolgáltatás nem környezettudatos megfontolásból alakult ki, a gyakorlatban mégis újrahasznosításról beszélhetünk, amely jelentősen csökkenti a környezetterhelést.

Azonban nem állhatunk meg itt, hiszen a környezeti változások és a fenntarthatósági kihívások a könyvtárakat is változásra készítik. A könyvtáraknak nemcsak az információ- és tudásközvetítésben kell élen járniuk, hanem a társadalmi szokások és az idejétmúlt gondolkodásmódok pozitív irányba történő alakításában is. Különösen kedvező helyzetben vagyunk, mivel a könyvtárak számára adott a lehetőség, hogy rendezvényeikkel, szolgáltatásaikkal és környezeti nevelési tevékenységeikkel közvetlen szemléletformáló hatást gyakoroljanak.

Mit jelent a zöldkönyvtár?

A zöldkönyvtár fogalma több területet is magában foglal:

Intézményi működés: A fenntartható működés a mindennapi gyakorlatokban is meg kell jelennie.

Épület: Az energiahatékony megoldások és környezetbarát technológiák alkalmazása elengedhetetlen.

Állomány: Kiemelten fontos az elektronikus források előtérbe helyezése, valamint a nyomtatott anyagok felelősségteljes beszerzése és kezelése mellett a környezetvédelem témaköréhez kapcsolódó szak- és szépirodalom gyarapítása.

Szemlélet: A környezettudatosság szerves részévé válik a könyvtárak működésének, az olvasók és dolgozók számára egyaránt.

Szolgáltatások: A könyvtáraknak környezetvédelmi nevelést kell biztosítaniuk, oktatási programokat és fenntarthatósággal kapcsolatos eseményeket kell szervezniük.

Az IFLA nemzetközi szervezet által kiadott zöldkönyvtári ajánlás magyarul is elérhető, de elsősorban talán rémisztőnek tűnhet, különösen a kisebb települési könyvtárak számára. Az IFLA szerint a zöldkönyvtáraknak az épületek fenntarthatóságától kezdve a közösségi részvétel erősítéséig minden területen aktív szerepet kell vállalniuk.

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár Zöldkönyvtári iránytűje

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár néhány éve tudatosan kezdett el zöldkezdeményezéseket bevezetni, és most a KSZR

településeinek könyvtárait is szeretnénk támogatni ezen az úton. Ennek érdekében készült el a Zöldkönyvtári iránytű, amely egy gyakorlati, egyoldalas, illusztrált útmutató a környezeti fenntarthatóság előremozdításához.

Az iránytű célja, hogy a könyvtári működés különböző területeihez olyan konkrét, megfogható tevékenységeket kapcsoljon, amelyek zöldítik a működést, valamint segítik az aktív és passzív szemléletformálást. Az iránytű nem részletes útmutató, csupán rávilágít azokra a területekre, amelyeken a könyvtárosok az aktuálisan rendelkezésre álló erőforrásaik birtokában is pozitív változást érhetnek el. Bátorítani szeretnénk mindenkit, hogy tegye meg az első vagy akár a sokadik lépést a fenntarthatóság felé vezető úton.

Nagy Andor – Varga Boglárka

„Az iránytű célja, hogy a könyvtári működés különböző területeihez olyan konkrét, megfogható tevékenységeket kapcsoljon, amelyek zöldítik a működést, valamint segítik az aktív és passzív szemléletformálást”